

منطقه بی صاحب بین اردن و عراق گوانتاناموای برای پناهجویان گریخته از جهنم الطاش میشود!

تعداد افراد غیر عراقی ای که از مناطق مختلف عراق، اکثرا کردهای ایرانی مقیم سابق کمپ الطاش (1180 نفر)، مجبور به فرار شده و در منطقه بی صاحب بین عراق و اردن در انتظار اجازه ورود به اردن هستند، به 1500 نفر رسیده است. بیشتر از دو ماه از ورود اولین گروه از آنها به این منطقه سپری میشود، اما هنوز دولت اردن برخلاف توافقات قبلی خود، به این پناهجویان اجازه ورود به کمپ هائی که بهمین منظور و قبل از شروع جنگ در خاک اردن برقرار شده اند، نداده است. بنا به گزارش سازمانها و نهادهای بین المللی قبل از آغاز جنگ دو کمپ، یکی برای پناهجویان و آوارگان جنگی عراقی (Af Ruweished Camp A) و دیگری برای اتباع دیگر کشورها (Af Ruweished Camp B) در خاک اردن ساخته شده بود که هر کدام میتواند هزارها نفر را در خود جای بدهد. با این حال تنها حدود 800 نفر از اتباع سومالی، اتیوپی و فلیستینی مقیم عراق در یکی از این کمپها اسکان داده شده اند و دیگری خالی مانده است.

با توجه به این واقعیت که حقوق و ارزش انسانی پناهجو و پناهنده و بطور کلی انسان در قوانین و فرهنگ اکثر کشورهای منطقه منجمله اردن جایی ندارند، خود داری دولت اردن از صدور اجازه ورود به پناهجویان و پناهندگان خطائی بزرگ نیست. اما آنچه باید برای هر انسان آزاده ی مدافع حقوق انسان و از آن میان پناهنده جای نگرانی باشد، اعمال و اقدامات کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد در این مورد هستند. نمایندگان این سازمان بجای اینکه مجدانه بر دولت اردن برای باز کردن مرز خود بر روی پناهجویان فشار بیاورد و یا راه چاره ای دیگر از جمله درخواست از کشورهای پناهنده پذیر برای پذیرش آنها بیابد، پناهجویان را زیر فشار قرار داده است که به خاک عراق برگردند.

نمایندگان کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در اردن از ابتدا تا کنون سعی کرده اند که پناهجویان گریخته از کمپ الطاش را به عراق و مشخصا به کمپ مذکور بازگرداند. آنها در دیدارهای خود با پناهجویان مکررا یادآور میشوند که اگر آنها در آنجا بمانند از حقوق پناهندگی برخوردار نخواهند شد. در اقدام دیگری در همین راستا، روز 29 می آنها جلسه ای متشکل از کارمندانی از سفارتخانه های آمریکا، استرالیا و سوئد در اردن و یک نظامی بنماینده ای از طرف دولت اردن از یک سو و شورای پناهجویان از سوی دیگر در محل سکونت موقت پناهجویان در الکرامه برگزار میکنند. در این جلسه نظامی اردنی بر تصمیم قبلی کشورش یعنی ندادن اجازه ورود به خاک اردن به این پناهجویان تاکید میورزد و نمایندگان سفارتخانه های کشورهای نامبرده هم یکی پس از دیگری به پناهجویان میگویند که در صورت ماندنشان در مرز اردن هیچ کسی از آنها را بعنوان پناهنده نخواهند پذیرفت. سپس نماینده نظامی اردن بدون اینکه نوبت صحبت کردن به اعضای شورای پناهجویان بدهد جلسه را مختوم اعلام میکند. علاوه بر شرکت کنندگان مزبور یکی از کارمندان اوکسفام هم آمادگی خود را برای شرکت در این جلسه اعلام میکند اما نمایندگان کمیساریای عالی پناهندگان با حضور ایشان در آن مخالفت میکنند.

رژیم حاکم در اردن کنوانسیونهای بین المللی پناهندگی را امضا نکرده است، اما طبق تعهدات بین المللی خود بعنوان یکی از کشورهای عضو سازمان ملل موظف بود که به پناهجویان و آوارگانی که بغلت بی امنیتی محل سکونت خود را ترک میکنند بطور موقت در خاک خود پناه دهد. کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل برخلاف بعضی از سازمانهای بین المللی مدافع حقوق انسان و از آن میان پناهنده که به این تصمیم اردن شدیدا معترض هستند، نه تنها اردن را برای باز کردن مرز خود زیر فشار قرار نداده و نمیدهد، بلکه با گزارشهای دور از واقعیت خود از وضعیت و موقعیت اتباع خارجی در عراق و بویژه ساکنین کمپ الطاش، نا امن بودن عراق را همیشه و در همه حال کم رنگ جلوه داده است. اینگونه اعمال و آنهم از طرف نمایندگان نهادی (کمیساریای عالی پناهندگان) که باید مجری و ناظر اجرای قوانین مربوط به پناهندگی باشد، نه تنها گذاشتن مهر تاییدی میشود بر تصمیمات ضد

پناهندگی خیلی از کشورها منجمله اردن، بلکه حقوق پناهیویان و پناهندگان در سراسر جهان را در معرض خطر نادیده گیری و پایمال شدن، قرار میدهد.

طبق گزارشی که کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل (UNHCR) در مورد فعالیت‌های خود در عراق بتاريخ 16 می¹ منتشر کرده است، تیمی از آنها در تاریخ ششم می برای اولین بار بعد از شروع جنگ، از کمپ الطاش دیدن کرده اند. آنها وضعیت عمومی این کمپ بغیر از مشکل کمبود آب و برق رضایت بخش توصیف کرده اند. بنا به گزارش این سازمان امنیت کمپ از طرف ادارات محلی تامین نمیشود و بنظر هم نمیرسید که مشکل امنیتی جدی ای در آنجا وجود داشته باشد. دکترها به سرکار خود در مرکز بهداشت کمپ برگشته اند. در این گزارش اضافه شده که این مرکز مورد دستبرد غارتگران قرار داشته است، اما بخشی از وسائل پزشکی و درمانی آن در نتیجه اقدامات حفاظتی اتخاذ شده توسط ساکنان کمپ، در امان مانده است.

اما اعضای سازمانها و نهادهای بین المللی دیگر در دیدارهای خودشان از کمپ الطاش به نتیجه گیری کاملاً متضادی رسیده اند. طبق گزارش شماره 31 یو اس اید، نمایندگی امریکا برای توسعه جهانی² بتاريخ 12 می، که روزانه در مورد وضعیت بازسازی و چگونگی کمک رسانیهای انسانی در عراق منتشر میشود، روز نهم ماه می - یعنی سه روز بعد از دیدار نمایندگان کمیساریای عالی پناهندگان از کمپ نامبرده- اعضای از تیم دارت³ از کمپ الطاش بازدید نموده اند. بنا به این گزارش مرضیهای مزمن گوناگونی منجمله سرطان، سل، صرع، نفس تنگی، آگزما، کم خونی و بیماریهای روانی فاقد کمترین کمک درمانی در کمپ شیوع وسیعی دارند. دکتر و یا حتی پرستاری در این کمپ پناهندگی وجود ندارد و تنها یک داروشناس در مرکز بهداشت کمپ کار میکند و در موارد اضطراری، پناهندگان به بیمارستان شهر رمادی رجوع داده میشوند.

علاوه بر گزارش دارت، گزارشی که نمایندگان سازمان دیدبان حقوق بشر از دیدار خود بتاريخ 27 آپریل⁴ - نه روز پیشتر از بازدید نمایندگان کمیساریای عالی پناهندگان- از کمپ الطاش تهیه نموده اند حاکی از وضعیتی بسیار غیرانسانی در کمپ مزبور است. بنا به این گزارش، پناهیویان بعلت تهدیدات و ترس از حمله ناگهانی گروهی مسلح عراقی، امنیت و آرامش ندارند. اشاره به غارت مرکز بهداشتی واقع در کمپ در گزارش نمایندگان کمیساریای عالی پناهندگان هم گواه صحت این گزارش است. نمایندگان سازمان دیدبان حقوق بشر همچنین مشخصات پناهیویان بقتل رسیده را به گزارش خود اضافه نموده است.

از طرف دیگر هم دولت بریتانیا بعنوان یکی از کشورهای اشغال کننده عراق بخاطر شانه خالی کردن از زیر بار مسئولیت تضمین امنیت پناهیویان در الطاش و الکرماه از این گزارش نمایندگان کمیساریای پناهندگان بهره برداری کرده و در گزارش شماره 32 "وزارتخانه برای توسعه بین المللی" منتشره در تاریخ 19 می⁵ و بنقل از گزارش مذکور آورده است: بحث و گفتگوی مامورین کمک رسانی و امنیتی سازمان ملل با پناهیویان الطاش در ششم ماه می حاکی از آنست که 75 درصد از ساکنان کمپ مزبور مایل به بازگشت به ایران هستند. در ادامه هم بدون ذکر علت افزایش آمده است که این رقم سال گذشته فقط حدود 15 درصد بوده است. همچنین بنقل از ساکنان الطاش، علت اصلی فرار مردم از آنجا بمقصد اردن برخورداری از شانس بیشتری برای گرفتن اقامت در کشور سوم ذکر کرده اند نه دلایل امنیتی.

بنا به آخرین خبری که در مورد وضعیت پناهیویان در تماس تلفنی با اعضای شورای پناهیویان بدست آمده است، روز 5 ژوئن یک مقام اردنی که باصطلاح مسئولیت اداره امور مربوط به این پناهیویان را بعهده دارد به پناهیویان یک التیما توم 40 تا 45 روزه داده است که آنها از مرز اردن دور شوند. ایشان برای بار دیگر تاکید کرده است که دولت متبوعش بهیچوجه به پناهیویان اجازه ورود به خاک اردن را نخواهد داد. این مقام اخطار میدهد که اگر پناهیویان خودشان مرز اردن را ترک نکنند آنها را با زور از آنجا بیرون میکنند.

جمعیتی گزارشات و اقدامات کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل در مورد کمپ الطاش موقعیت و وضعیتی برای آن عده که از جهنم الطاش فرار کرده و در مرز اردن بدون سرنوشت مشخص و آینده ای روشن گیر افتاده اند، ایجاب کرده که بسیار مشابه موقعیت و وضعیت اعضای القاعده در زندان گوانتانامو در کوبا میباشد. اعضای دستگیر شده ی القاعده نه بعنوان اسیر شناخته شده اند که تحت پوشش کنوانسیون ژنف قرار گیرند و نه بعنوان زندانی معمولی که از حمایت قوانین مدنی برخوردار گردند. پناهجویان گریخته از کمپ (بازداشتگاه جمعی) الطاش هم در تشابه با اعضای القاعده از حمایت هیچ قانون و کنوانسیونی نمیتوانند برخوردار باشند. اینرا هم باید اضافه کرد که اگر رژیم حاکم در اردن تهدید خود را عملی کند تماس نمایندگان بعضی از نهادها و سازمانهای بین المللی از جمله اوکسفام، دکترهای بدون مرز و صلیب سرخ بدلائل مختلف با این عده قطع خواهد شد. و این به نوبه خود موجب میشود که گزارشهای واقع بینانه و معتبر در مورد پناهجویان به جهانیان نرسد و آنها دچار سرنوشت نامشخص و وضعیت غیر انسانی ای شوند که خود و بقیه ساکنان الطاش در طی بیش از دو ده تحت باصلاح پوشش کمیساریای عالی سازمان ملل متحد داشته اند.

بنابراینها، "کمیته دفاع از حقوق پناهجویان الطاش" از کلیه انسانها و نهادهای مدافع حقوق بشر و از آن میان پناهنده در خواست میکند که حق کثی کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل در مورد پناهجویان الطاش و تصمیمات کشور اردن برای ندادن اجازه ورود به این پناهجویان و توسل بزور آن کشور برای بازگرداندن آنها به عراق را محکوم کنند و از حقوق انسانی و پناهندگی پناهجویان مقیم الطاش و الکرامه دفاع نمایند.

کمیته دفاع از حقوق پناهجویان الطاش

07/06/2003

از علاقمندان تقاضا میشود که برای دستیابی به متن انگلیسی مطالب زیر به بخش انگلیسی صفحه ویژه پناهجویان در سایت یارسان و یا به سایت نهاد مربوطه مراجعه کنند. www.yarsan.com

1. FactSheettheIRAQsituation16May2003
2. USAgencyforInternationalDevelopment(USAID): IraqHumanitarianandReconstruction Assistance FactSheetNo.31(FY)2003
3. DisasterAreaResponseTeams(DART)
4. HumanRightsWatch ,FLIGHTFROMIRAQ:AttacksonRefugeesandoth erForeignersandtheir TreatmentinJordan Vol.15,No4(E)- May 2003
5. DepartmentforInternationalDevelopment(DFID), DFIDIraqUpdateNo32 ,19May 2003